

Жаңаарқа ауданы білім бөлімінің "Қарлығаш" балабақшасы коммуналдық
мемлекеттік қазыналық кәсіпорны

"Туған жер"

бағдарламасы

(Вариативтік бөлімде)

Жаңаарқа кенті

Ұлытау облысы білім басқармасының Жаңаарқа ауданы білім
бөлімінің «Қарлығаш» бөбекжайы коммуналдық мемлекеттік қазыналық
кәсіпорны

Келісілді
Жаңаарқа аудандық білім
бөлімінің әдістемелік
кабинет меңгерушісі
Ашикбекова К.М

Бекітемін
КМҚК «Қарлығаш»
бөбекжайының
меңгерушісі
Калина К.З

Вариативтік бөлімдегі
«Туған жер»
БАҒДАРЛАМАСЫ

(Ортаңғы, ересек топтарына арналған)
2022-2024 жыл

Ұлытау облысы Жаңаарқа ауданы Жаңаарқа кентінің «Қарлығаш»
бөбекжайында әзірленген.

«Қарлығаш» бөбекжайының вариативтік бөліміндегі «Туған жер»
бағдарламасы

Пікір білдіруші:
Директор : Кадина К.З

«Туған жер» бағдарламасы мектеп жасына дейінгі балаларға өлке
тарихын сапалы, әрі тиімді оқыту және тәрбиелеу мақсатында
ұйымдастырылған.

Аталмыш бағдарламада өлке тарихын танып, білу мақсатында өтпелі
тақырыптар, ұйымдастырылған іс-әрекеттер, күтілетін нәтижелер берілген.

«Туған жер» бағдарламасы вариативтік бөлімде ұйымдастырылған іс-
әрекет ретінде енгізіліп, ортаңғы, ересек топтарында жүзеге асырылады.

Мазмұны

Түсінік хат

Бағдарламаны әзірлеу және енгізу

«Туған жер» бағдарламасының негізгі тұжырымдамасы

«Туған жер» бағдарламасының жалпы мақсаты, міндеті, күтілетін нәтижесі

Бағдарламаны құрылымы және өткізу түрі

Үлгілік оқу жоспары бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттер

Атқарылатын жұмыс түрлері

Қорытынды

Қолданылған әдебиеттер

Түсінік хат

Бөбекжайда тәрбие беру үрдісінде қандай идеялогияны басшылыққа алуымыз керек?!

«Біз үшін болашағымызға бағдар етіп ұлтты ұйыстыра ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Ол – «Мәңгілік ел» идеясы. Мәңгілік елге айналу үшін тәуелсіздікті сақтап, елдігімізді нығайту басты мақсат болып табылады. Осындай қасиетті ұғымның мәнін жете ұғынып, бағасын біліп, зердесіне, сіңіру қазіргі ұрпаққа жүктелер үлкен міндет. Осы мақсатта «Қарлығаш» бөбекжайында «Мәңгілік ел» идеясына негізделген патриоттық тәрбие беру үрдісінде вариативтік бөлімдегі қосымша ретінде «Туған жер» бағдарлама-жобасы енгізілді.

«Туған жер» бағдарламасын енгізу барысында «өзгені тану үшін, алдымен өзіңді тани біл!» деген жалпы адамзаттық қағиданы басшылыққа алдық. Аталмыш бағдарламасын жүргізу, жас ұрпақ үшін өте маңызды. Қазақстанның барлық өңірлерінің өлке тарихы жазылған дайын оқу әдебиеттерінің жоқ екенін ескере отырып, «Туған жер» бағдарламасын өзіндік ғылыми негізді ізденістер арқылы ұйымдастырылған болатын. Бұл бағдарлама арқылы бөбекжайымызда мұражайлар ұйымдастырылуда. Туған жері мен елінің, халқының өткен өмірі мен бүгінгі тіршілігін түсіндіріп үйрету, балалардың азаматтық пен ұлтжандылыққа, Отанға деген сүйіспеншілікке тәрбиелейді, жеке тұлғаның дамуына септігін тигізеді.

«Қарлығаш» бөбекжайында «Туған жер» бағдарламасын әзірлеу және енгізу

«Қарлығаш» бөбекжайының әдістемелік бірлестігінің бірауыздан қолдауымен «Туған жер» бағдарламасы енгізілді. Бұл бағдарлама вариативтік бөлімде жүзеге асады. Вариативтік бөлім оқу жоспарының негізгі бөлімінің салаларын қолдауға бағытталған. Қосымша білім беру балабақшадағы баланы тәрбиелеу мен оқытудың негізгі компонентінің құрамдас бөлігі.

Қосымша білім берудің мақсаты жалпы білім беру үдерісінің жеке педагогикалық -психологиялық жас ерекшеліктерін ескере отырып, баланың үйлесімді дамуын қамтамасыз ету.

Қосымша білім беру жүйесіндегі баланың қызметі олардың өз халқының өнері мен мәдениетіне, әртүрлі білім салаларына деген қызығушылығын дамытуға мүмкіндік береді. Қосымша білім беру бойынша жұмыс балалармен күннің екінші бөлігінде мектеп жасына дейінгі балаларға арналған тиісті деңгей көлемінде жүргізіледі. Мектепке дейінгі ұйымдардағы жабдықталған жағдай әрбір баланың дамуына және жақсы бейімделуіне, қажетті білім мен білік алуға көмектеседі. «Туған жер» бағдарламасы жас ұрпақты тәрбиелеудің негізгі құралы болып табылады.

Еліміздің болашағы - жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік-отбасы, ата-ана тәрбиесі болса, екінші бесік – тәрбие мен білім беру бөбекжайдан бастау алатыны бәрімізге мәлім. Мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие - адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы болса, бүлдіршіндеріміздің бойында рухани патриоттық сана сезімді қалыптастыру бағыты бойынша «Туған жер» бағдарламасы тәрбие беріп, ел болашағына өз үлесін қосуда. Халқымыздың «баланы жастан» деген дана сөзі бар. Тәрбиенің бесіктен басталатынын ескерсек, болашақ ұлтжанды ұрпақ тәрбиелесек – бұл еңбегіміздің жанғаны, тәуелсіз ел болашағына қосқан үлкен үлесіміз деп білеміз.

Елбасымыздың «Патриот болу – Қазақстан мемлекетін өз жүрегінде сақтау» деген сөзі терең ой салады. Өз елінің патриоты болу әрбір азаматтың парызы мен міндеті. Білім беру мен тәрбиенің негізгі міндеті-өз елінің азаматын, патриотын тәрбиелеу. Қазақстанның жас ұрпағына халқымыздың тарихы мен мәдениетін, өлкеміздің ұлы тұлғаларының өмірін насихаттау келешек ұрпақты тәрбиелеудің жолы болып табылады. Адам баласының әрқайсысының өз өмір жолы болатыны тәрізді, кез-келген өлкенің, қоғам мен мемлекеттің өз тарихи ғұмыры бар. Ол көне тіршілік көшінде сан алуан кейіпте көрініп келе жатқан күрделі үдеріс. Әр ұрпақ өзінен бұрынғы ұрпақтың жалғасы болғандықтан өз дәуірінің шыңырауында үн қосып, өз соқпағын іздейді.

Қазақ ұрпағы – құдіреттілігі, имандылығы, адамгершілігі көзінен, жүрегінен көрініп тұрған, патриоттығы ішінен ұйып жатқан кең халық. Бүкіл білім мен тәрбие беру жүйесі арқылы осыларды сыртқа шығару, жоғары дәрежеге көтеріп, ол үшін патриоттық тәрбие беру қажет. Бұл сырттан ғана келетін әсер емес, ол іштен шығатын, дамитын, қалыптасатын ерекше қасиет. Патриоттық сезім тұлғада тәрбие арқылы өсіп жетіліп патриоттық сана түрінде қалыптасады. Патриотизмге тәрбиелеу үрдісінің танымдық мәнін естен шығаруға болмайды, бірақ ол әрбір балада патриоттық сана, патриоттық сезім қалыптастырудан бастау алғанда ғана тиімді болмақ. Сондықтан тәрбиешілер өз қызметінде біріншіден терең патриотизм – Отанға, Қазақстанға, өлкеге деген сүйіспеншілік ояту қажет. Патриоттық сезімнің объектісі мен қайнар көзі – Отан десек, оның мазмұны, туған жер, табиғаты, оның байлықтары, тіл, салт-дәстүр, тарихи ескерткіштер, туған өлкедегі тамаша киелі орындар. Олардың адам жүрегіне жылылық, жақындық, туысқандық, сезімдерді ұялатып, ізгі де ерлік істердің қайнар көзіне айналуы патриотизмге тәрбиелеудің арқауы. Қасиетті сезім ананың сүтімен бірге өзінен-өзі келмейтін, баланың бойында біртіндеп қалыптасатын құдіретті сезім.

Елбасымыз тарихтың маңызы туралы «Өркениетті алға бастыраар ғылым десек, соның бірден-бір саласы жас ұрпақты дәл тарихтай отаншылдыққа, ұлтжандылыққа, әділдікке тәрбиелей алмайды»-дейді.

Отансүйгіш ұрпақ тәрбиелеу үшін Отан тарихын, өлке тарихын сапалы, әрі тиімді оқыту қажет. Бүгінгі «Қарлығаш» бөбекжайында вариативтік бөлімде өлке тарихын оқытуды «Туған жер» бағдарламасы

арқылы бекітіліп, баланың тарихи санасының қалыптасуына, патриоттық сана-сезімі анағұрлым артуына ерекше мән берілуде. Себебі, «өзгені тану үшін, алдымен өзінді тани біл!» деген жалпы адамзаттық қағиданы басшылыққа алдық. Аталмыш бағдарламада Сарыарқаның кіндігіне біткен өрісті де өнегелі өлке – Жаңаарқа жері талай-талай істерге куә болған, өмірге қайталанбас тұлға әкелген, киелі мекенді насихаттау, жас ұрпақ үшін өте маңызды. Киелі мекеннің қойнауы ырыс-құтқа толы, жайлауы төрт түлік малға толы, тарихы терең, шежіресі айтылып бітпес дастан екендігі барлығымызға мәлім. Бұл далаға кімдердің табаны тимеген, кімдер ғұмыр кешпеген десеңізші! Әріге бармай бір екі ғасыр сорабына көз тастасақ: ұлы Абылай ханның өзі «сегіз биімнің ішіндегі семіз биім» деп ерекше құрмет тұтқан Байдалы би, ел басына күн туған, қиын-қыстау күндерде қол бастаған Нияз сынды сандаған батырлар, «Жақсының соңы – Телғозының Шоңы» демекші барлығы біздің мақтаныштарымыз. Бұл бағдарлама арқылы бөбекжайымызда шаралар жүргізілуде. Туған жері мен елінің, халқының өткен өмірі мен бүгінгі тіршілігін түсіндіріп үйрету, балалардың азаматтылық пен ұлтжандылыққа, Отанға деген сүйіспеншілікке тәрбиелейді, жеке тұлғаның дамуына септігін тигізеді.

«Туған жер» бағдарламасының негізгі тұжырымдамасы:

- «Қарлығаш» бөбекжайында вариативтік бөлімде «Туған жер» бағдарламасын жүргізу;
- өлке тарихын, Отан тарихын меңгерген тарихи сананы қалыптастыру;
- жас буынның өзіндік іс-әрекет жасауға үйрету, оның интеллектісін дамыту;
- «Туған жер» ұйымдастырылған іс-әрекетінде инновация әдістерін пайдалану арқылы бағдарламасын жүргізу, елдің тарихын меңгерген тарихи сананы қалыптастыру.

• «Туған жер» бағдарламасының жалпы мақсаты:

«Туған жер» бағдарламасын жүргізу арқылы өлке тарихынан түсінігі бар тарихи санасы қалыптасқан тұлғаларды тәрбиелеу. Даласы байтақ, дәстүрі дархан, тарихы қатпарлы, тағлымы астарлы Сарыарқаның нақ ортасынан орын алған шұрайлы да, шырайлы өлке – Жаңаарқа өңірінің елі мен жерінің қасиетті тарихы, ел бастаған, сөз ұстаған, өнер дарыған ғажайып тұлғалы азаматтар өмірінен түсінік беру. Жас буынды ұлтжандылыққа, отансүйгіштікке тәрбиелей отырып, барын бағалай білуге, жауһарын қадір тұтуды үйрету.

• «Туған жер» бағдарламасының міндеті:

- Жас буынның тарихи біліктері мен дағдыларын жетілдіру;
- балалардың дербес ерекшеліктерін ескере отырып, тәрбиелеу үрдісінің сапасын арттыру;

- өзіндік ізденіске, шығармашылыққа баулу және жетелеу.

Күтілетін нәтиже:

Өз Отанын, өлкесін сүйетін, оның тарихын, тілін, әдет-ғұрпын құрметтейтін тұлға тәрбиеленеді.

Балалардың туған өлкеге деген қадір-құрметін оята отырып, сол арқылы туып-өскен өлкеге, Отанға деген сүйіспеншілік қалыптасады

«Туған жер» бағдарламасының құрылымы және өткізу түрі.

Бөбекжайында «Туған жер» бағдарламасы қосымша ретінде 4-5 жастағы балаларға яғни , ортаңғы, ересек топтарында жүзеге асырылады. Бұл бағдарлама ересек тобына арналған. Ұйымдастырылған іс-әрекеті 20-25, 25-30 минуттан аспауы керек. «Туған жер» бағдарламасының құрылымы, жалпы сағат саны-18, өткізу түрі мынадай болып айларға бөлінеді:

Шежірелі Жаңаарқа Ауыл атаулары туралы не білеміз?

Бұл бөлімде балаларды Жаңаарқа шежіресі мен аймағындағы ауыл атауларымен таныстыру және кімнің құрметіне қойылғандығын түсіндіру. Бала бойына еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру және қасиетті кіндік қаны тамған туған жерін құрмет тұтуға тәрбиелеу көзделген.

Туған өлкемнің аң-құсы және өзен, таулары.

Қазба байлықтар

Балаларды туған жер табиғатымен таныстыру. Өлкеде мекендейтін аң-құстар мен өзен-тауларды, қазба байлықтарды көрсете отырып, туған жерге деген сезімдерін ояту, сүйіспеншіліктерін арттыруға негізделген шара.

Арқадан шыққан арқалы ақындар.

Ұлы тұлға – Сәкен Сейфуллин.

Тарихи ескерткіштер дегеніміз не?

Балаларға Жаңаарқаның өңірінен шыққан арқалы ақындар өмірінен мағлұмат және тарихи ескерткіштер туралы түсінік беру. Туған жер табиғаты мен тарихи жерлерімен таныстыру арқылы танымын, сана-сезімін кеңейту көзделген.

Біздің ауылдың өнерпаздары

Ықылас Дүкенұлы, Сайдалы Сары Тоқа, Қайрат Байбосынов, БекболатТілеухан, Қорабай Есенов, Қарақат Әбілдина.

«Жанымызда жүр жақсы адам»

Балалармен аудан сахнасында өнер көрсетіп жүрген әнші, биші, күйші, сазгер өнерпаздармен кездесу ұйымдастырып, өнерге қызығушылықтарын ояту, еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру көзделген.

«Ауданымыздың абзал жандары»

«Туған жерім – алтын бесігім» аудан ардақтыларымен кездесу

Аудан ардақтыларымен кездесу ұйымдастыру. Балалардың бойына еңбексүйгіш қасиеттерін сіңіру. Балаларды ардақтыларымен таныстыра отырып, бала бойына даналық, ізденушіліктерін арттыру, тұлғаларды мақтан ете отырып, құрметтеуге тәрбиелеу негізгі мақсаты болып саналады.

«Әнім сенсің, туған жер!» ән фестивалі

«Жаңаарқаммен мақтанамын»

«Туған жер» тақырыбында ән фестивалін ұйымдастыру арқылы балаларды отансүйгіштікке баулуға бағытталған іс-шара

«Арқа өңірінен шыққан балуандар»

«Ұлттық ойындар»

Жаңаарқамыздан шыққан аты әлемге әйгілі спортшылармен балаларды таныстыра отырып, салауатты өмір салтын қалыптастыру, балалардың спортқа деген қызығушылықтарын арттыру көзделген.

«Туған жер өзін дегенде...» мәнерлеп оқу сайысы

Туған өлкеге саяхат

Жас ұрпақты Отанын, елін, жерін сүйуге, қастерлеуге тәрбиелеу, мақтанш сезімдерін ояту, көркем сөзді мәнерлеп оқуға үйрету.

Туған жер табиғатына саяхат жасау арқылы, балалардың еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру.

«Жаңаарқа қымызымен мақтанамыз»

«Мұражайға бір жәдігер»

«Геннис» кітабына енген Жаңаарқа қымызын насихаттай отырып, пайдасын түсіндіру, баланың бойына мақтанш сезімін ояту. елін, жерін құрметтеуге тәрбиелеу.

2022-2024 оқу жылына арналған «Туған жер» бағдарламасының жылдық жоспары

№	Тақырыбы	Мақсаты	Мерзімі
1.	1.Шежірелі Жаңаарқа 2.Ауыл атаулары туралы не білеміз?	Балаларға Жаңаарқа аумағындағы ауыл атауларымен таныстыру және кімнің құрметіне қойылғандығын түсіндіре отырып құрмет тұтуға, сүйуге	Қыркүйек

		тәрбиелеу.	
2.	1.Туған өлкемнің аң-құсы және өзен, таулары. 2.Өлкеміздің қазба байлықтары	Балаларды туған жер табиғатымен таныстыру. Өлкеде мекендейтін аң-құстар мен өзен-тауларды көрсете отырып, туған жерге деген сезімдерін ояту, сүйіспеншіліктерін арттыру.	Қазан
3.	1. Арқадан шыққан арқалы ақындар Ұлы тұлға – Сәкен Сейфуллин, 2.Тарихи ескерткіштер дегеніміз не?	Балаларды Жаңаарқаның табиғаты мен тарихи жерлерімен таныстыру арқылы танымын, сана-сезімін дамыту, өлкемізді мақтан тұтуға, құрметтеуге тәрбиелеу.	Қараша
4.	1.Біздің ауылдың өнерпаздары Ықылас Дүкенұлы, Сайдалы Сары Тоқа, Қайрат Байбосынов, Бекболат Тілеухан, Қорабай Есенов, Қарақат Әбілдина 2.«Жанымызда жүр жақсы адам» Ауданымыздың күйшісі, ұстаз Сыздықов Мұқатпен кездесу	Балалармен аудан сахнасында өнер көрсетіп жүрген әнші, биші, күйші, сазгер өнерпаздармен кездесу ұйымдастырып, өнерге қызығушылықтарын ояту, еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру.	Желтоқсан
5.	1.«Ауданымыздың абзал жандары» 2.«Туған жерім-алтын бесігім» аудан ардақтыларымен кездесу	Аудан ардақтыларымен кездесу ұйымдастыру. Балалардың бойына еңбексүйгіш қасиеттерін сіңіру.	Қаңтар
6.	1«Әнім сенсің, туған жер!» ән фестивалі 2.«Жаңаарқаммен мақтанамын»	«Туған жер » тақырыбында ән фестивалін ұйымдастыру арқылы балаларды отансүйгіштікке баулу.	Ақпан
7.	1.«Арқа өңірінен шыққан балуандар» 2.«Ұлттық ойындар»		Наурыз
8.	1.«Туған жер өзің дегенде...» мәнерлеп оқу сайысы 2.Туған өлкеге саяхат	Жас ұрпақты Отанын, елін, жерін сүйуге, қастерлеуге тәрбиелеу, мақтаньш сезімдерін ояту. Туған жер табиғатына саяхат жасау арқылы, балалардың еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру	Сәуір
9.	1.«Жаңаарқа қымызымен мақтанамыз» 2.«Мұражайға бір жәдігер»	«Геннис» кітабына енген Жаңаарқа қымызының пайдасын түсіндіру, баланың бойына мақтаньш сезімін ояту. елін, жерін құрметтеуге тәрбиелеу.	Мамыр

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Шежірелі Жаңаарқа

Мақсаты:

Білімділігі:

Даласы байтақ, дәстүрі дархан, тарихы қатпарлы, тағлымы астарлы, қазақ елінің нақ ортасынан орын алған шұрайлы да, шырайлы өлке - Жаңаарқа өңірінің елі мен жерінің қасиетті тарихынан мол мағлұмат беру.

Дамытушылығы:

Балалардың сөйлеу қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын байыту

Тәрбиелілігі:

Жас буынды ұлтжандылыққа, отансүйгіштікке тәрбиелей отырып, барын бағалай білуге, жауһарын қадір тұтуды үйрету.

Әдіс-тәсілі: Көрсету, түсіндіру, әңгімелесу, сұрақ-жауап

Көрнекілік: Жаңаарқаның әсем жерлерінің суреттері, слайд.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қызығушылық	<p>-Сәлеметсіңдер ме балалар?</p> <p>-Әдепті елдің балалары алдымен сәлем береді.</p> <p>-Ал енді балалар, бәріміз қолымыздан ұстап шеңбер құрып тұрайық.</p> <p>-Біз неге ұқсаймыз?</p> <p>-Күн бізге не береді?</p> <p>-Иә, жер бетіндегі тіршілік атаулы күннен жылу алады. Күнсіз жер бетінде тіршілік болмайды. Ендеше бізде күн секілді бір-бірімізге жылу берейік.</p> <p>(Балалардың тілектері)</p> <p>-Сендер тату-тәтті дос екендеріңді жақсы тілектермен білдірдіңдер. Аспанымыздың ашық, еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын!</p> <p>-Балалар біздің тұратын жеріміз қалай аталады?</p> <p>-Дұрыс айтасындар балалар. Өте тамаша.</p> <p>-Балалар біздің елорадамыз қай қала?</p> <p>-Қазақстан Республикасының Президенті кім?</p> <p>-Қане, рәміздерді атайықшы.</p> <p>-Дұрыс айтасындар балалар.</p> <p>-Балалар, біз</p>	<p>-Сәлеметсіз бе?</p> <p>-Күнге ұқсаймыз.</p> <p>-Жылу, жарық береді.</p> <p>Балалар жақсы тілектер айтады.</p>
Ұйымдастыру-іздігі	<p>-Ал енді балалар барлығымыз слайдқа назар аударайық.</p> <p>-Балалар енді бәріміз «Жаңаарқа вальсі» атты әсем ән тыңдап, слайдқа назар аударайық.</p> <p>-Балалар бұл әнді Жаңаарқаның тумасы Қарақат апайымыз айтады. Қарақат апай осы Жаңаарқада</p>	<p>-Жаңаарқа</p> <p>Астана қаласы Қасым-Жомарт</p>

	<p>туып өскен. Сендер сияқты кішкентай болып ойнап, ән салып өскен.</p> <p>-Кім ән айтқанды жақсы көреді?</p> <p>-Міне, сендер секілді Қарақат апайларын кішкентай кезінен әнге өте жақын болған. Жастайынан ән байқауына қатысқан. Өскен сон атақты әнші болды.</p> <p>Ойын: «Кім тапқыр?» (Жаңаарқаның ғимараттарының жарты бөліктері көрсетіледі)</p> <p>Көрдіндер ме балалар, өз еліндей, өз жеріндей жер, қайда барсаңда таппайсыңдар. Біз барлығымыз, жерімізді қорғап, отанымызды құрметтесек, бір-бірімізге жақсылық жасап, қол ұшын берсек біз үшін одан асқан бақыт жоқ.</p>	<p>Тоқаев Елтаңба, гимн, ту.</p> <p>-Жаңаарқаның келбеті.</p> <p>Слайд</p> <p>Нияз, Азиза.</p> <p>Балалар қызыға ойнайды</p>
Рефлексивті-түзетушілік	<p>Енді барлығымыз туған жер, туған ел туралы мақал-мәтел айтайық.</p> <p>Туған жердей жер болмас, Туған елдей ел болмас.</p> <p>Өз елің-өлең төсегің. Өзге елде сұлтан болғанша, Өз елінде ұлтан бол.</p> <p>-Барлығың бүгінгі ұйымдастырылған оқу қызметіне жақсы қатысып, жақсы ойлар білдірдіңдер.</p> <p>-Барлықтарыңа рахмет. Сау болыңдар.</p>	<p>Балалар туған жер, туған ел туралы мақал-мәтел айтады</p>

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Балалар Жаңаарқа өңірінің әсем ғимаратарын біледі.

Қандай түсініктерді игереді: Жаңаарқа ғимараттарының атауларын

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: Жаңаарқа өңірінен шыққан атақты тұлғалардың жақсы қасиеттерін меңгерді.

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Ауыл атаулары туралы не білеміз?

Мақсаты:

Білімділігі:

Даласы байтақ, дәстүрі дархан, тарихы қатпарлы, тағлымы астарлы, қазақ елінің нақ ортасынан орын алған шұрайлы да, шырайлы өлке - Жаңаарқа өңірінің елі мен жерінің қасиетті тарихынан мол мағлұмат беру.

Дамытушылығы:

Балалардың сөйлеу қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын байыту

Тәрбиелілігі:

Жас буынды ұлтжандылыққа, отансүйгіштікке тәрбиелей отырып, барын бағалай білуге, жаунарын қадір тұтуға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Көрсету, түсіндіру, әңгімелесу, сұрақ-жауап

Көрнекілік: Жаңаарқаның ауылдарының суреттері, слайд.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қызығушылық	<p>-Сәлеметсіңдер ме балалар?</p> <p>-Әдепті елдің балалары алдымен сәлем береді.</p> <p>-Ал енді балалар, бәріміз қолымыздан ұстап шеңбер құрып тұрайық.</p> <p>Ойын: «Жалғастыр»</p> <p>-Балалар қазір мен жақсы тілек айтып бастаймын сендер жалғастырыңдар. (Балалардың тілектері)</p> <p>-Сендер тату-тәтті дос екендеріңді жақсы тілектермен білдірдіңдер. Аспанымыздың ашық, еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын!</p> <p>-Балалар біздің тұратын жеріміз қалай аталады?</p> <p>-Дұрыс айтасындар балалар.</p> <p>-Балалар, біз</p> <p>-Ал енді балалар барлығымыз слайдқа назар аударайық.</p> <p>-Балалар біздің Жаңаарқамыздың аймағында көптеген ауылдар бар. Ол ауылдар Жаңаарқамыздан шыққан атақты тұлғалардың атымен аталады.</p> <p>Атап өтсек Ақтайлақ, Сәкен т.б</p> <p>Ақтайлақ ауылының атауы</p> <p>Жаңаарқамыздың тумасы би-шешен</p> <p>Ақтайлақ атамның құрметіне қойылған.</p> <p>Ақтайлақ атамның жастайынан сөзге шешен</p>	<p>-Сәлеметсіз бе?</p> <p>Балалар қызыға ойнайды</p> <p>Балалар жақсы тілектер айтады.</p> <p>-Жаңаарқа</p> <p>-Жаңаарқаның келбеті.</p>
Ұйымдастыру-іздігі		

	<p>болған. Бала кезден жыр-дастандарды, ертегілерді көп тындағанды ұннататын. Сондай-ақ Сәкен ауылының да есімі жерлесіміз, біртуар тұлға Сәкен Сейфуллин атамыздың құрметіне қойылған. Сәкен атамыз ақын. Жаңаарқамыздан шыққан тұлғалардың есімін бүкіл Қазақстан біледі, мақтан тұтады.</p> <p>Ойын: «Кім жылдам?»</p> <p>-Енді балалар барлығымыз «Кім жылдам?» ойынын ойнаймыз. Екі топқа бөлініп, суретті құрастырамыз. Суретті құрастырып болған соң, не екенін түсіндіріп айтасындар.</p>	Нияз, Азиза.
Рефлексивті-түзетушілік	<p>Енді барлығымыз туған жерге деген сезімімізді мына тұрған смайликтарды көрсету арқылы әдемі сөзімізбен білдіреміз.</p> <p>-Барлығың жақсы қатысып, жақсы ойлар білдірдіңдер.</p> <p>-Барлықтарыңа рахмет. Сау болыңдар.</p>	Балалар туған жер, туған ел туралы мақал-мәтел айтады

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Балалар Жаңаарқа өңірінің әсем ғимаратарын, ауыл атауларын біледі.

Қандай түсініктерді игереді: Жаңаарқа өңірінен шыққан би-шешендер, ақындарды игереді.

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: Жаңаарқа өңірінен шыққан атақты тұлғалардың жақсы қасиеттерін меңгерді.

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Туған өлкемнің аң-құсы және өзен таулары

Мақсаты:

Білімділігі: Туған өлкеміздің аң-құсы және өзен таулары туралы жалпы түсінік беру.

Дамытушылығы: Аң-құстар және өзен таулардың суреттерін көрсетіп, бала бойындағы еліне; жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттыру.

Тәрбиелілігі: Туған өлкеміздің аң-құсы және өзен тауларына сүйіспеншіліктерін арттыру, елін, жерін сүйуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету.

Көрнекіліктер: Туған өлкеміздің аң-құсы және өзен тауларының суреттері, ұнтаспадағы әуендер, кітаптар, слайдпен жұмыс.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қызығушылық	Шаттық шеңбері. -Балалар, бәріміз шаттық шеңберін құрып, бір-бірімізге жылы лебізімізді айтайық. - Ата-анамыз аман болсын! - Деніміз сау болсын! - Еліміз аман болсын! -Әрбір таңымыз жақсылыққа толы болсын! -Балалар, бүгін біз Туған өлкемнің аң-құсы және өзен таулары туралы айтамыз. Жаңаарқамыз жері шұрайлы, құнарлы киелі мекен. Өлкемізде өзендер мен тауларға да, аңдар мен құстарға да өте бай. Өлкемізде Сарысу өзені бар.Сарысу өзені - Орталық Қазақстанның ірі өзендерінің бірі болып табылады7 Ол Жақсы Сарысу және Жаман Сарысу салалары болып бөлінеді.Жақсы Сарысу Бұғылы тауының етегінен басталады. Жаңаарқа өңірінің жануарлар дүниесі де айтарлық. Тоқтала кетсем қасқыр, түлкі, қарсақ, сасықкүзен, борсық, қоян бар. Кейінгі жылдары арқарлар мен киіктердің саны күрт азайып кеткен.Сонымен бірге құстардан бозторғайлар, шымшықтар,қараторғайлар,түркептер, ұбақ, шекілдек, құр, безгелдектер мекендейді. Балалар, енді серігіп алайық.	Балалар шаттық шеңберін құрады. Балалар тілектер айтады.
Ұйымдастыру-іздестіру	Слайдпен жұмыс. - Балалар біз слайдқа назар аударайық. Слайдпен жұмыс. -Балалар, Жаңаарқа ауданында мекендейтін аң-құстар мен өзенмен тауларына зер салайық. Ойын: «Ненің дауысы?»	Балалар әңгімені қызыға тыңдайды, суретке қарап өз ойларын айтады Балалар шаттық шеңберін құрады. Балалар тілектер айтады .Балалар әңгімені қызыға тыңдайды, суретке қарап өз ойларын айтады

	<p align="center">Сергіту сәті.</p> <p>Біз балдырған баламыз, Құстай қанат қағамыз, Дүниені аралап, Мол білім аламыз, Көзді салып қараңыз, Былай қанат қағамыз.</p>	Балалар қызығушылықпен ойнайды
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар, біздің туған өлкеміз қалай аталады? Өлкемізде қандай аң-құстар мекендейді? Қандай өзенді білесіңдер? Рақмет. Сау болыңдар, балалар!	Жаңаарқа Аңдарды атайды

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Туған өлкеміздің аң-құстары және өзен тауларын

Қандай түсініктерді игереді: Аң-құстар мен өзендердің атауларын

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: Аң, құстарға қамқор болуды.

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Өлкеміздің қазба байлықтары

Мақсаты:

Білімділігі: Өлкеміздің қазба байлықтары туралы түсінік беру

Дамытушылығы: Балалардың танымдық қабілеттерін арттыру.

Тәрбиелілігі: Туған өлкемізді, елін, жерін сүйуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету.

Көрнекіліктер: «Жалын» кен орынының суреті, слайдпен жұмыс.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қызығушылық	-Сәлеметсіңдер ме балалар? Көңіл-күйлерің қалай? Тамаша! - Балалар қазір әр қайсымыз өз ата-аналарымыздың қай жерде жұмыс жасайтынын айтайықшы. (Балалар өздерінің ата-аналарының қайда жұмыс істейтіндігін айтады)	Балалар амандасады
Ұйымдастыру-іздестіру	Сендер өте ақылды балаларсыңдар! Балалар кімнің әкесі «Кенші» болып жұмыс істейді? Бүгін біз «Кен орындары, кенші, қазба байлықтары» туралы айтамыз. Балалар біздің Жаңаарқамызда қазба байлықтарына да өте бай. Соның бірі – «Жалын» кен орыны. «Жалын» көмір кен орыны Ералиев ауыл аймағында ашылды. Бұл	Балалар әңгімені қызыға тыңдайды,

	<p>кен орнынан көмірдің сапалы түрі алынады. Көмір бізге не үшін қажет? Дұрыс айтасындар. Балалар барлығымыз слайдқа назар аударайық.</p> <p>Слайд көрсетіледі.</p> <p>Аудан, ауыл тұрғындары осы кен орынында кенші болып қызмет атқарады, яғни көмірді жер астынан қазып шығарады. Бұл шығарылған көмірді Қазақстан өзі ғана тұтынып қоймай, шетелге де сатылымға шығады екен. Көрдіндер ме балалар, біздің өлкеміз қазба байлықтарына да өте бай өлкеміз.</p> <p>Ойын: «Кім тапқыр?»</p> <p>Сергіту сәті. Біз балдырған баламыз. Құстай қанат қағамыз, Дүниені аралап, Мол білім аламыз, Көзді салып қараңыз, Былай қанат қағамыз.</p>	Үйді жылыту үшін
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар, біздің туған өлкеміз қандай қазба байлық бар? Дұрыс айтасындар балалар. Рақмет. Сау болындар, балалар!	Көмір «Жалын» кен орыны

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Қазба байлықтар туралы

Қандай түсініктерді игереді: «Жалын» көмір кен орынының атауын

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: Еңбекқор, адал болуды

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Арқадан шыққан арқалы ақын – Сәкен Сейфуллин

Мақсаты:

Білімділігі: Ұлы тұлға- Сәкен ата туралы түсінік беру

Дамытушылығы: Балаларға өлкеден шыққан атақты тұлғаны көрсетіп, таныстырып, туған өлкемізге деген сүйіспеншіліктерін арттыру.

Тәрбиелілігі: Жаңаарқамыздан шыққан ұлы тұлғаларды құрметтеуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету шыққан ұлы тұлғаларды құрметтеуге тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: Сәкен атаның суреттері, слайд

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	Шаттық шеңбері. -Балалар, бәріміз шаттық шеңберіне тұрайық. Бір-бірімізге жылы лебіздерімізді білдірейік. 'Күнімізді жақсы тілектермен бастайық. - Балалар, бүгінгі іс әрекетімізде Ұлы тұлға – Сәкен ата жайлы айтамыз.	Балалар дөңгелене тұрып шеңбер жасайды. Балалар мұқият тыңдайды
Ұйымдастыру-ідестіру	Сәкен ата Жезқазған өңіріндегі Қарашілік қыстауында дүниеге келген. Ол кісі бала кезінен өте ақылды, алғыр болып өседі. Сәкен атамыз бала кезінде асық ойнағанды, атқа мінгенді, кітап оқығанды өте жақсы көрген екен. Сәкен атамыздың әкесі Сейфолла, анасы Жамал, отбасында жеті бала болған. Сәкен ата үйіндегі үлкені. Жүзі сондай сұлу, сымбатты мінезі өте жұмсақ жан болыпты. Сәкен ата жастайынан өлең шығарғанды қатты жақсы көрген екен. Барлығымыз слайдқа назар аударайық. Слайд көрсетіледі -Балалар Жаңаарқамызда Сәкен атаның атына берілген Мектеп, ауыл, кітапхана және ескерткіштер бар. Әндерін ұнтаспадан тыңдайық. Ойын: «Бес тас», «Асық ату»	
Рефлексивті-түзетушілік	Бүгін біз кім туралы айттық? Біз өлкемізден шыққан ұлы тұлғаларымызды әрқашан мақтан етуіміз керек. Осыны әрқашан естерінде ұстандар.	Сәкен ата

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Ұлы тұлға туралы

Қандай түсініктерді игерді: Сәкен атаның өмірі туралы

Меңгерген дағдылар мен іскерліктері: Әдепті, ақылды болуды

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Тарихи ескерткіштер дегеніміз не?

Мақсаты:

Білімділігі: Тарихи ескерткіштер туралы мағлұмат беру

Дамытушылығы: Балаларды Жаңаарқа өлкесінің тарихи ескерткіштерін көрсету, түсіндіру, туған өлкемізге деген сүйіспеншіліктерін арттыру.

Тәрбиелілігі: Жаңаарқамыздан шыққан ұлы тұлғаларды құрметтеуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету шыққан ұлы тұлғаларды құрметтеуге тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: Тариха ескерткіштердің суреттері.

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	Шаттық шеңбері. -Балалар, бәріміз шаттық шеңберіне тұрайық. -Жарқыраған күндейміз, Гүлдерді біз сүйеміз. Туған елді , туған жерді, Аялап біз жүреміз. -Ал балалар, бүгінгі іс әрекетімізді бастамас бұрын сендерге мынадай өлең жолдарын оқып бергім келеді. Барлығымыз назарымызды өлеңге аударайық. Дәулеті тасып шалқыған, Ел ұйып болған Жаңаарқа. Айылдың исі аңқыған , Жерұйық болған Жаңаарқа. Бұл Өлең не туралы айтылған? Біз әрқашан өз туған өлкеміз Жаңаарқамызды мақтан етуіміз керек.	Балалар дөңгелене тұрып шеңбер жасайды. Балалар мұқият тыңдайды.
Ұйымдастыру-іздістіру	Бүгін біз тарихи ескерткіштер туралы айтатын боламыз. Біздің өлкеміз тариха ескерткіштерге өте бай. Соның бірі «Жеті жарғыны» шығарушы кемеңгер Тәуке ханның баласының баласы Құдайменде сұлтанның кесенесі бар. Бұл кесене Ескене ауылының маңында Құдайменде өзенінің бойында орналасқан. Сондай-ақ сөзге шешен Шоң бидің де мазары орналасқан. Шоң би Жаңаарқаның тумасы. Шоң жастайынан тілге шешен, ойға жүйрік блып өскен.(Суреттер көрсетіледі) Сергіту сәті	

	<p>Орнымыздан тұрамыз, Жүрекке қолды қоямыз, Сәлем етіп бәріне Бұрыламыз баршамыз Иілеміз оңға бір, Иілеміз солға бір, Біздер тату баламыз, Гүл-гүл жайнап жанамыз, Отанды біз сүйеміз. Өте жақсы балақайлар, бойымыз біраз серігіп қалды. Олай болса, әрі қарай жалғастырамыз.</p>	
<p>Рефлексивті- түзетушілік</p>	<p>«Едігенің Шоңы еді, жақсылардың соңы еді, істеген ісі оң еді» деген сөйлемді бірнеше рет оқып, мағынасын оқып түсіндіру. Шоңның сөздері: Жақсы дос жанның саясы. Үлкенге іні, кішіге аға болсаң, нең кетер, Мерейлі жас күліп тұрып ер жетер. Жақсы адам-желсіз тымақ, оның түтіні түзу. Қырғыз елінде жүріп айтқаны: Біздің жақта жаманды сөз етіп елемейді, Ауылға келгенді тергмейді. (Шоңның сөздерімен таныстыру, мағынасын ашу). (Сұрақ-жауап арқылы балалардың білімдерін бекіту) Бүгін біз не жайында әңгімелестік? Жаңаарқада Шоң бидің құрметіне не бар? Біз өлкемізден шыққан ұлы тұлғаларымызды әрқашан мақтан етуіміз керек. Осыны әрқашан естерінде ұстандар.</p>	

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Тарихи ескерткіштерді

Қандай түсініктерді игерді: Шоң би туралы

Меңгерген дағдылар мен іскерліктері: Жақсы қасиеттерді

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Білім беру саласы: Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Біздің ауылдың өнерпаздары.

Мақсаты:

Білімділігі: Өлке өнерпаздарынан мағлұмат беру.

Дамытушылығы: Жаңа тақырыпты меңгерту барысында, балалардың ой-өрісін, есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Тәрбиелілігі: Балалардың өнерге деген сүйіспеншіліктерін арттыру

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету .

Көрнекіліктер: өлке өнерпаздарының суреттері

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	<p>Балалар бүгін бізде ерекше күн,бүгінгі іс-әрекетімізде ауданымыздан шыққан атақты әнші Қ. Байболсыновпен танысатын боламыз. Оқу қызметімізді бастамас бұрын «Сәлем тәрбиенің басы»демекші сәлемдесейік.</p> <p>Күннің көзі ашылып, Көкке шуақ шашылып. Құтты қонақ келіпті, Төріме міне еніпті. Амандасу үлкенге, Тәрбиенің басы ғой. Ал қанекей бәріміз, Сәлем дейік үлкенге, Сәлеметсіздер ме апайлар! Сәлеметсіңдер ме достарым! Мен сендерге бүгінгі күндерің сәтті болсын деп тілеймін!</p>	<p>Балалар амандасады.</p> <p>Балалар бірдей жасайды.</p>
Ұйымдастыру-іздігіру	<p>Балалар, ерте, ерте ,ертеде Жезқазған облысы Атасу деген елді мекен болыпты. Әукен деген ата мен Торғын деген әже болыпты. 1950 жылы маусымда отбасында кішкентай Қайрат деген бала дүниеге келеді.Қайраттың соңынан бірнеше бала дүниеге келеді. Отбасы үлкен көп балалы яғни,ағасы Ахат, апалары Күләнда, Үмітжан, Дәбижан және қарындасы Кенжебала болыпты. Әукен ата етікші болған екен.Бірақ қолы босағанда жай отырмай қобыз, дамбыра тартқанды ұнатады. Ал анасы үй шаруасын істеп үнемі ән айтады екен.Сонад кішкентай бала Қайрат әкесі мен анасының әндерін тыңдап өсіпті.Міне , балалар Қайрат ағамыздың жас кезіндегі суретін көріп тамашаландар. Бұл кезде Қайрат ағамыз 4 жаста ән салып, әпкесі Күлән «Қыз Жібектің » рөлін сомдаған екен.Қайрат ағамыздың көршісі Нұраз Төлепберген әнші, әрі домбырашы болып, ағамыз сол кісілерге еліктеп өсіпті. Қайраттың әкесі Әукен ата мен Игілік Омаровтың әкесі екеуі дос ,яғни олкісі ағасы ән айтып, домбыра тартқанын ерекше бағалайтын. Қайрат ағасы Ахат екеуі бала кезінде, асық ойнап балалармен ойынға бір қанбайтын. Бірақ кешкісін жиналып өлең</p>	<p>Балалар қызығушылықпен тыңдайды.</p>

	<p>айтқанды ұнатыпты, есік алдында жүріп әуелетіп ән айтқанды жақсы көреді екен. Қайрат ағамыз 4 жасынан бастап домбыра тартып үйренеді. Ол үнемі әкесі домбыра, кобыз тартқанда қасында отырып, сол кісіден біраз нәрсе үйренеді. Ұнтаспа, теледидардан шырқалған әнді есіне сақтап бірден домбыраға салып ыңылдап айтып жүретін. Кітапқа да әуестігі соншалық 3-4 сынып оқып жүргенде «Мың бір түн» кітабын жастығының астына жастанып оқып жататын болған. Қайрат ағамыздың балалық армына суретші болу болам деп, өсе келе бойында әншілік қасиетінің бар екенін шынайы сезініп әнші болыпты. Біздің туған жерімізден әншә болып өсіп, талай биік шындардан көрініп, үлкен белестерге жетті. Қазірде ағамыздың жолын қуып жүрген шәкірттері өте көп. Соның бірі атақты Бекболат Тілеуханов. Қайрат ағамыз еліміздің болашағы ұрпақ тәрбиелеуде өз үлесін аямай қосуда.</p>	
<p>Рефлексивті-түзетушілік</p>	<p>Балалар бүгін біз кім туралы әңгіме қозғадық? Балалар біздің өлкемізден шыққан ақындар, ғалымдар, би-шешендер әншілер өте көп. Ол кісілер біздің өлкеміздің атағын әлемге танытуда. Біз осы аға-әпкелерімізді құрмет тұтып, мақтан етуіміз керек.</p>	<p>Әнші Қайрат ағамыз жайлы.</p>

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Өнер иелерін

Қандай түсініктерді игерді: Өлке өнерпаздары

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: Әншілік, өнерпаздық

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Ауданымыздың абзал жандары

Мақсаты:

Білімділігі: Балаларды ақ халатты абзал жандармен таныстыру

Дамытушылығы: Балалармен ақ халатты абзал жандармен кездесу өткізу барысында ақыл-ой, сана-сезімдерін дамыту.

Тәрбиелілігі: Балаларға барын бағалауға, салауатты өмір салтын ұстануға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, сұрақ-жауап, түсіндіру

Көрнекіліктер: Медициналық құралдар, слайд, буклет

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	-Сәлеметсіңдер ме балалар? Бүгін бізге арнайы қонақтар келіпті. Балалар келген қонақтармен амандасып алайық. Балалар біз ауырғанда кімге барамыз?Дұрыс айтасындар, балалар.Олай болса бүгін бізге қонаққа балалар дәрігері Шүкірова Әсел Берікқызы және бөбекжай медбикесі Тиыштық апайлар келіп отыр. Қош келдіңіздер!	Сәлеметсіздер ме? Дәрігерге
Ұйымдастыру-іздестіру	Балалар бәріміз слайдқа назар аударайық.(Слайдтан балалар дәрігерінің қабылдауында болған балалар көрсетілді). -Балалар бұл қай жер? Әсел Берікқызы біздің бөбекжайымызға қош келдіңіз. Біздің балаларға өз мамандығыңыз жайлы айтып берсеңіз. Әсел Берікқызы: -Балалар сендерді көргеніме қуаныштымын. Менің мамандығым балалар дәрігері. Мен мамандығым мен балаларды қатты жақсы көремін. Маған келген балаларға ақыл- кеңесімді аямаймын. Балалар ауырмас үшін таза болу керек. Сендер сабақтан , балабақшадан, ойын ойнап келгенде міндетті түрде қолдарыңды жуу керек. Қолда микроб өте көп болады. Сендер қолдарыңды жумаған жағдайда қолдағы микроб ауызбен ішке түсіп, іште көбейеді. Сосын үлкейген микроб ауруға ұласады.міне осыдан барып дәрі ішуге, екпе егуге тура келеді. Сондықтан балалар сендерге айтарымыз таза жүріндер, ата-аналарыңның тілін алыңдар. Сонымен қатар салауатты өмір салтын сақтаңдар. Үнемі қимыл-қозғалыста болыңдар.Жалқау, тілазар болмандар. Сендерге көрсетуге медицина құралымды алып келдім. Бұл құралмен сендердің тыныс жолдарыңды тексеремін. Бала ауырып келгенде ауыз қуыстарын	Аурухана

	<p>да тексереміз. Ауыз қуыстарында да микроб өте көп болады. Біз тамақ ішкенде ауызда тамақ қалдықтары қалып қояды. Сондықтан ауызды үнемі жуып жүру керек. Тамақты да уақтылы жеген дұрыс. Қазіргі неше түрлі дайын, әрі тез дайын болатын тамақтардан бас тартып, ет, сорпа сияқты құнарлы тамақтар жеген дұрыс. Балалар менің сендерге берер ақыл-кеңесім осы, естеріңнен шығармандар. Рахмет сізге Әсел Берікқызы</p> <p>Енді балалардың сіге арнаған жыр-шумақтарын қабыл алыңыз. (Балалардың жыр-шумақтары)</p> <p>Ал, енді Інжу қызымыз әсем әнін айтып беремін дейді. Рахмет Інжу, өркенің өссін! Әсел Берікқызы сізге уақытыңызды бөліп келгеніңізге көп рахмет. Сізге айтар алғысымыз шексіз, бізге өз мамандығыңыз жайлы көп мағлұмат бердіңіз. Ойын: «Дәрігер»</p>	
Рефлексивті-түзетушілік	<p>-Балалар, бүгін бізге қонаққа кім келді?</p> <p>-Әсел Берікқызының сендерге айтқан әңгімесі ұнады ма? Кімнің дәрігер болғысы келеді? Қандай тамаша. Міне, сендер де болашақта дәрігер боласындар. Рақмет сау болындар!</p>	<p>Балалар дәрігері Әсел Берікқызы келді.</p> <p>Інжу, Аяна, Іңкәр.</p>

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Ақ халатты абзал жандар туралы

Қандай түсініктерді игерді: Тазалықты, салауатты өмір салтын сақтау керектігін. Ақ халатты абзал жандардың адам денсаулығының жанашыры екендігін.

Менгерген дағдылар мен іскерліктері: Үнемі адамдарға қамқор болып қол ұшын созуды, көмектерін аямауды.

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Варнаивтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: «Туған жерім-алтын бесігім» Біздің ауылдың ардақтылары

Мақсаты:

Білімділігі: Жаңаарқадан шыққан ардақтылармен таныстыру.

Дамытушылығы: Жаңа тақырыпты меңгерту барысында балалардың есте сақтау қабілеттерін, сөздік қорын дамыту.

Тәрбиелілігі: Өлкеміздің мақтаныштарын құрмет тұтуға, мақтан етуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету .

Көрнекіліктер: Суреттері, слайд.

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	Шеңбер құрып тұру. Балаларды шеңбер бойына жинап, ұнтаспадан ән тыңдату. -Балалар бүгін біздің күнделікті іс-әрекетіміз ерекше, әрі қызықты болмақ. Балалар келген қонақтармен амандасып алайық. Балалар біздің өлкемізде ардақты тұлғалар өте көп. Ауданымыздың ардақты тұлғалары Спорт шебері Сұлтан ағай, күйші Мұқат ағай, Білім бөлімінің әдіскері Гүлшат апай, редактор Салтанат апайлар қонаққа келіп отыр.	Балалар шеңбер құрып тұрады. Слайдтан суретін көреді.
Ұйымдастыру-іздістіру	Балалар қонақтармен амандасып алайық. -Құрметті қонақтар біздің бөбекжайымызға қош келдіңіз! Сіздерге үлкен алғыс білдіреміз. Бүгін бізге өздеріңіздің балалық шақтарыңыз жайлы айтып берсеңіздер. (Әр қонақ өздері жайлы айтып береді) Біздің бүлдіршіндерге ақ тілектеріңізді айтсаңыздар. Сізге көп рақмет! Біздің балалардың әсем әндерін мен жыр-шумақтарын тыңдаңыздар. Сіздерге еңбекте табыс, дендеріңізге саулық, отбастарыңызға амандық тілеміз! Сіздерге көп рақмет! Сау болыңыздар! •Ойын: «Қазақша күрес»	Балалар қызығушылықпен тыңдайды.
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар бүгін бізге қонаққа кімдер келді? Балалар біз де еңбекқор, ақылды, білімді болуымыз керек. Сендер де өскенде өлкеміздің мақтаныштары боласындар!	Спорт шебері Сұлтан ағай, күйші Мұқат ағай, Білім бөлімінің әдіскері Гүлшат апай, редактор Салтанат апай

Күтілетін нәтиже:

Негіз біледі: мамандықтарды

Қандай түсініктерді игерді: мамандықтардың түрлерін

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: Ақылды, талапты, еңбекқор болу керектігін

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: «Әнім сенсің – туған жер»

Мақсаты:

Білімділігі: Туған жерге арналған әндер айтқызу.

Дамытушылығы: Балалардың әнге деген қызығушылығын арттыру.

Тәрбиелілігі: Балаларды елін, жерін сүйуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету

Көрнекіліктер: слайд, фотосуреттер

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	Шаттық шеңбер. -Балалар,бәріміз үлкен шаттық шеңберін құрайық. Шеңбер –бұл әлемдегі мейірімділік пен жылулықтың нышаны. Шеңбер арқылы біз бір-бірімізге күлімдеп қарап, бақыт, қуаныш, шаттық жылулық сыйлаймыз. Олай болса өлең жолдарын айтайық. Жаса, жаса, Жаңаарқам, Өркен жая бастаған. Болашақтың есігін, Өз қолыңмен аш маған.	Балалар шаттық шеңберіне тұрады. Барлығы қызыға бірге орындайды.
Ұйымдастыру-іздігіру	-Балалар бүгін біз Туған жерге деген сезімімізді әнмен әрлеп жеткіземіз. Бүгінгі күнімізде туған жерге деген ықыласымызды әдемі етіп жеткізейік. Әдемі әндерімізді әсерлеп орындап, әдемі естелік қалдырайық. Олай болса туған жер туралы жыр-шумақтарға кезек берейік. (балалар өлеңдерін мәнерлеп айтады) Ал енді кезекті туған жерімізге тарту ретінде әсем әнге берейік. Балалар, туған жер туралы мақал-мәтелді де айтайық. Ойын: «Туған жерге тарту»	Балалар мұқият тыңдайды. Балалар жыр-шумақтарын айтады. Балалардың туған жер туралы әні орындалады

Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар бүгінгі біздің туған жерімізге жасаған тартуымыз сендерге ұнады ма? Қандай тарту жасадық? Балалар сендерге көп рақмет! Сау болыңдар!	Ұнады Туған жерге арналған әндер.
-------------------------	--	--

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Туған жерге арналған әндер, жыр-шумақтар

Қандай түсініктерді игерді: Туған жерге құрметпен қарап, мақтан тұтуды

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: жыр-шумақтар, әндер

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: «Арқа өңірінен шыққан балуандар»

Мақсаты:

Білімділігі: Арқа өңірінен шыққан балуандар туралы түсінік беру.

Дамытушылығы: Балалардың спортқа деген қызығушылығын арттыру.

Тәрбиелілігі: Балаларды елін, жерін сүюге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету

Көрнекіліктер: слайд, фотосуреттер

Іс кезеңдері	-әрекет	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы		Сәлеметсіңдер ме балалар? Сендер бүгін сндай әдемі, ақылды, тәртіптісіңдер! Мен бүгін сендермен ұлттық ойындар ойнағым келіп тұр. Араларында «мен күштімін», «мен мықтымын», «күшім көп» дегендер бар ма? Олай болса ортаға шықсын. (Ұл балалар ортаға шығады) Ойын: «Қазақша күрес»	Балалар шаттық шеңберіне тұрады. Барлығы қызыға ойнайды.
Ұйымдастыру-іздігіру		-Балалар сендерге «қазақша күрес» ойыны ұнады ма? Біздің ұлдардың барлығы мықты, жігерлі, қайсар, батыр ғой. Ұлдарымыз Отанымыздың қорғаушылары. Сондықтан ер балалар мықты болып өсу керек. Олай болса балалар біздің елкемізден талай мықты балуандар шыққан. Солардың бірі Битабар, Асар балуандар. Бұл балуан аталарымыз Жаңарқамыздың мақтаныштары. Олар бала кезінен қазақша күреске ерекше қызығушылықпен қатысқан.	

	Жазушы Асан Жұмаділдиннің «Битабар балуан» деген хикаясы да бар.	
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар бүгін біз қандай ұлттық ойын ойнадық? Өлкеміздің қандай балуандары болған? Балалар сендерге көп рақмет! Сау болындар!	Қазақша күрес Битабар, Асар балуандар

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Ұлттық ойын «Қазақша күресті»

Қандай түсініктерді игерді: Өлкеміздің мақтаныштары - Асар, Битабар балуандарды

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: Қайсарлық, мықтылық, жігерлікті

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: «Ұлттық ойындар»

Мақсаты:

Білімділігі: Ұлттық ойындар түсінік беру.

Дамытушылығы: Балалардың ұлттық ойындарға деген қызығушылықтарын арттыру.

Тәрбиелілігі: Балаларды елін, жерін сүюге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету

Көрнекіліктер: Асық, арқан, ұлттық ойынның құрал-жабдықтары

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылы	Сәлеметсіңдер ме балалар? Көңіл-күйлерің қалай? Бүгінгі күнімізді жақсы тілектермен бастайықшы. Тамаша! Әрбір айтқан жақсы тілектеріміз қабыл блсын!	Балалар шаттық шеңберіне тұрады.
Ұйымдастыру-ізвестіру	-Балалар бүгін біз сендерге «ұлттық ойындар» ойнаймыз. Біздің ұлдардың барлығы мықты, жігерлі, қайсар, батыр ғой. Ұлдарымыз Отанымыздың қорғаушылары. Олай болса «қол күрес» ұлттық ойынынан бастайық. Ойын: «Қол күрес» (Балалар қызыға ойнайды)	Балалар қызыға ойнайды.

	Ал, енді қалған балалар «Ханталапай» ойынына келсін. Келесі ойынымыз «Арқан тартыс»	
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар бүгін біз қандай ұлттық ойындар ойнадық? Балалар сендерге көп рақмет! Сау болыңдар!	«Қол күрес», «Ханталапай», «Арқан тартыс»

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Ұлттық ойындар туралы

Қандай түсініктерді игерді: Ұлттық ойын атауларын «Қол күрес», «Ханталапай», «Арқан тартыс»

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: Шапшандық, жігерлік, қайсарлық

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Туған өлкеге саяхат

Мақсаты:

Білімділігі: Балаларды мәдениет үйімен таныстыру.

Дамытушылығы: Балардың есте сақтау қабілеттерін қалыптастыра отырып, сана-сезімдерін қалыптастыру.

Тәрбиелілігі: Балаларды елін, жерін, Отанын сүйуге, құрмет тұтуға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, көрсету

Көрнекіліктер: слайд , фотосуреттер

Іс -әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-Қызығушылық	-Сәлеметсіңдер ме балалар? -Балалар бүгін бізде ерекше күн. Барлығымыз шаттық шеңберін құрып, жақсы тілектерімізді айтып, бір-бірімізге жылуымызды сыйлайық. Жақсы балалар.Біз бүгін өлкеміздің әсем ғимараты мәдениет үйіне саяхат жасаймыз.	Балалар амандасады.Шаттық шеңберіне тұрады. Балалар жақсы тілектерін білдіреді.
Ұйымдастыру-ізвестіру	-.Міне, балалар, біз мәдениет үйіне келдік.Көрдiңдер ме балалар мәдениет үйі қандай керемет. Балалар мына тұрған суретке назар аударайық.Бұл Жаңаарқамыздан шыққан	Балалар қызығушылықпен аралайды.

	әншілер, байқаулардан жүлделі орын алған өнерпаздардың суреті. Ал енді балалар, үлкен концерт қоятын залға барайық. Мына жерде әнші аға-әпкелеріміз ән айтып концерт қояды. Қане, барлығымыз залда отырып Мақпал апайдың әсем әнін тыңдайық. Балалар сендерге әсем ән ұнады ма? Бұл сахнада талай әншілер ән айтқан. Осы сахнадан Қайрат, Бекболат, Қарақат апайларымыз бен ағаларымыз шыққан. Енді балалар, мына кабинетте мәдениет үйінің бастығы Исина Айгүл апай отырады. Ал мына кабинетте ұлттық аспаптармен ән айтып дайындалады. Келесі кабинетте ән жазады. Балалар енді екінші қабатқа көтерілейік. Балалар мына кабинетте өте қызық қарандаршы. Мына терезеден үлкен залдың сахнасы айқын көрінеді. Мына кабинетте ән айтатын әншінің музыкасы қойылып отырылады. Сондай-ақ жарықтың түзу түсуі бақыланады. Балалар, мәдениет үйіндегі аға-әпкелерімізге сау болыңыздар деп айтайық.	Балалар зейін қойып тыңдайды.
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар, бүгін біз қайда саяхат жасадық? -Балалар, сендерге саяхат ұнады ма? Мәдениет үйі қандай екен?	Мәдениет үйіне. Ұнады. Өте әдемі, әрі үлкен.

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Жаңаарқада мәдениет үйінің бар екендігін

Қандай түсініктерді игерді: Мәдениет үйінде концерт, қойылым болатындығын

Меңгерген дағдылар мен іскерліктер: Өнер саласында әр түрлі мамандар бар екендігін

Ұйымдастырылған іс-әрекет

Вариативтік бөлімдегі «Туған жер» бағдарламасы

Қазақ тілі маманы Құдайбергенова Дана

Коммуникативтік дағдыларды дамыту

Тақырыбы: Жаңаарқа қымызымен мақтанамыз

Мақсаты:

Білімділігі: Балаларға қымыз туралы түсінік беру

Дамытушылығы: Балалардың сөздік қорын дамыту.

Тәрбиелілігі: Балаларға барын бағалауға, елін, жерін құрмет тұтуға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Әңгімелеу, сұрақ-жауап, түсіндіру

Көрнекіліктер: Ұлттық ыдыстар, қымыз

Іс кезеңдері	-әрекет	Тәрбиешінің іс- әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
---------------------	----------------	--------------------------------	------------------------------

Мотивациялық-Қызығушылы	-Сәлеметсіңдер ме балалар? Көңіл-күйлерің қалай? Бүгін бізге арнайы қонақ келіпті. Балалар келген қонақпен амандасып алайық. Балалар бізге қонаққа ақ әжеміз келіп отыр. Олай болса әжемізді төрге шығарайық Қош келдіңіздер! Әжеміз қымызын ала келіпті.	
Ұйымдастыру-ізвестіру	Әже: Сәлеметсіңдер ме балалар? Мен бүгін сендерге арнайы келіп отырмын. Қымызымды ала келдім. Жаңаарқамыз қымызымен әлемге әйгілі. Сендерге қымыз туралы мағлұмат берейін деп келдім. Қымыз адам денсаулығына өте пайдалы сусын. Ата-бабамыз ымыздың пайдасын бұрыннан білген дана халық. Қымызды биенің сүтінен жасайды. Дәмі сондай тәтті, әрі дәруменге өте бай. Ақты төгуге болмайды балалар. Міне сендерге құйып берейін іше қойыңдар. Рақмет әже! Сіз бізге көп мағлқмат бердіңіз! Біздің балалар сізге әндерін, жыр-шумақтарын айтып берсін. Әже бата береді	
Рефлексивті-түзетушілік	-Балалар, бүгін бізге қонаққа кім келді? Не туралы айтты? Қымыздың қандай пайдасы бар екен? Рақмет сау болыңдар!	Ақ әже Қымыз

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Қымыз туралы

Қандай түсініктерді игерді: Қымыздың адам денсаулығына пайдасын

Меңгерген дағдылар мен іскерліктері: Ақты төкпеу керектігі

Атқарылатын жұмыс түрлері:

- Жаңаарқа ауданы туралы зерттеуді ұйымдастыру жұмыстарын жүргізу;
- Жаңаарқа өлкесіне, яғни мәдениет үйіне, мұражайға, кітапханаға саяхаттар ұйымдастыру;
- Жаңаарқа туралы материалдар жинақтау;
- Жаңаарқадан шыққан атақты тұлғалармен кездесулер ұйымдастыру;
- «Туған жер» тақырыбында конференция, пікір - талас ұйымдастыру.

Қорытынды

«Туған жер» бағдарламасы бөбекжайда вариативтік бөліміне енгізіліп, балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, баланың үйлесімді дамуы мен ұлтжанды ұрпақ тәрбиелеудің негізін қалайды. Бұл бағдарламаны жүргізу барысында жас буынға киелі мекеннің топырағында туып өскен, біртуар тұлғаларды таныстыра отырып, құлағына құйып, көрсету арқылы ұлтжандылықты, әрі адами қасиеттерді сіңіреді.

Өлкеміздің тарихын, біртуар азаматтарын зерттеп, оның қажеттісін оқу тәрбие процесінде, күнделікті өмірде ұтымды пайдалану бүгінгі өмірде аса қажетті міндеттің бірі болып саналады. Өз ұрпағының өнегелі, жігерлі, отансүйгіш ұрпақ етіп тәрбиелеу барша қоғамның міндеті.

«Туған жер» бағдарламасының мақсатын басты назарға ала отырып, өткен тарихымызға тағзым, бүгінгі бақытымызға мақтаныш, гүлденген келешекке сеніммен қарайтын, дені сау, иман жүректі, елін, жерін шексіз сүйетін, халқына адал қызмет жасай алатын он қазаққа татитын бір қазақ баласын тәрбиелеу.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Мемлекет басшысы Қ.К. Тоқаевтың Қазақстан халқына жолдауы.
2. Асан Жұмаділдин «Жаңаарқа» кітабы, Алматы қаласы 2003 жыл.
3. Мектепке дейінгі ұйымдардың үлгілік оқу жоспарының вариативтік бөлімі туралы ереже.